

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-04-29

Diarienummer N043-0038/25

Handläggare

Anna Hildesson

Telefon: 031-368 08 31

E-post: anna.hildesson@dm.goteborg.se

Svar på remiss om förslag till Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor 2025-2028

Förslag till beslut

1. Nämnden för demokrati och medborgarservice tillstyrker förslag till Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor 2025-2028.
2. Nämnden för demokrati och medborgarservice översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Efter att tidigare plan för att förbättra livsvillkor för hbtqi-personer löpt ut har kommunfullmäktige gett kommunstyrelsen i uppdrag att i samverkan med Göteborgs Stads HBTQI-råd ta fram en ny plan (2023-05-25, § 6, punkt 2). Nämnden för demokrati och medborgarservice ska yttra sig över förslaget.

Förslaget ska bidra till förflyttningar inom Göteborgs Stads verksamhetsområden där hbtqi-personers rätt till likvärdig service behöver ta steg framåt och där det finns en utpekad utsatthet. Planen ska komplettera befintlig styrning där det, under planperioden, finns ett identifierat behov av specifika åtgärder för att säkerställa hbtqi-personers rätt till likvärdig service och jämlika tillgång till mänskliga rättigheter.

Förslaget innehåller inga åtgärder där demokrati och medborgarservice pekas ut som ansvarig nämnd, men verksamheter inom demokrati och medborgarservice omnämns som samverkande part kopplat till en åtgärd. Flera åtgärder kan ha en indirekt påverkan på nämndens verksamheter.

Förvaltningen bedömer att det finns resursmässiga förutsättningar att omhänderta de behov och den efterfrågan på stöd som kan följa av planens åtgärder.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Några av åtgärderna i förslaget till plan skulle kunna öka efterfrågan på tjänster och stöd som erbjuds av demokrati och medborgarservice. Detta skulle kräva personalresurser, men ligger inom ram för nuvarande uppdrag och bedöms inte ha någon större påverkan på nämndens eller Göteborgs Stads ekonomi.

För den enskilde invånaren vars livsvillkor idag är begränsade kan en ökad tillgång till mänskliga rättigheter och en likvärdig service öka egenmakt och hälsa. Detta kan bidra till ökad förmåga till självförsörjning och utifrån den ekonomiska dimensionen därmed ha en positiv effekt för individen så väl som samhället i stort.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

All offentlig verksamhet har ett ansvar att respektera, skydda, främja och uppfylla samtliga mänskliga rättigheter samt säkerställa tillgången till likvärdig service för alla sina invånare. I flertalet rapporter har staden kunnat konstatera att hbtqi-personer är en invånargrupp som generellt har sämre livsvillkor än andra invånare i Göteborgs Stad.

Planen syftar till att stärka livsvillkoren för denna invånargrupp, och åtgärderna som föreslås förutsätts skapa en mer likvärdig service och en mer jämlik tillgång till mänskliga rättigheter. Detta kan stärka individens hälsa och välmående så väl som invånargruppens tillit till Göteborgs Stad, och därmed utifrån den sociala dimensionen ha en positiv effekt på individen så väl som samhället i stort.

Bilaga

1. Kommunstyrelsens förslag till Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor 2025-2028

Ärendet

Nämnden för demokrati och medborgarservice ska yttra sig över förslag till Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor 2025-2028. Svar ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 30 maj 2025.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

År 2017 antog kommunfullmäktige Göteborgs Stads första styrdokument med hbtq-fokus; Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor 2017-2021. Under 2022 och 2023 tog kommunstyrelsen fram tre olika uppföljande rapporter till kommunfullmäktige:

- ”Det är ingen temadag att vara hbtq – det är man året om” – raaport om unga hbtqi-personers livsvillkor i skolan
- Hbtqi+personers livsvillkor i Göteborg
- Fördjupad lägesbild hbtqi-personers livsvillkor i Göteborg – kompletterande rapport baserad på otrygghet och diskriminering

I samband med att dessa redovisades fattade kommunfullmäktige beslut om att ge kommunstyrelsen i uppdrag att i samverkan med Göteborgs Stads HBTQI-råd ta fram en ny hbtqi-plan (2023-05-25, § 6, punkt 2).

Förslaget till ny hbtqi-plan har skickats ut på remiss till förskolenämnden, grundskolenämnden, kulturnämnden, nämnden för demokrati och medborgarservice, nämnden för funktionsstöd, socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst, utbildningsnämnden, äldre samt vård- och omsorgsnämnden, Göteborgs Stads HBTQI-råd, Göteborgs Stads råd för funktionsrätt, Göteborgs Stads pensionärsråd samt ungdomsfullmäktige.

Parallellt med planen för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor tas en ny stadenövergripande riktlinje för arbetet med mänskliga rättigheter och likvärdig service fram.

Syfte och mål

Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor 2025-2028 ska komplettera befintlig styrning där det, under planperioden, finns ett identifierat behov av specifika åtgärder för att säkerställa hbtqi-personers rätt till likvärdig service och jämlika tillgång till sina mänskliga rättigheter. Förslaget till plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor 2025–2028 är framtaget för att bidra till förflyttningar inom Göteborgs Stads verksamhetsområden där hbtqi-personers rätt till likvärdig service behöver ta steg framåt, och där det finns en utpekad utsatthet.

Avgränsningar

Planen är tänkt att komplettera befintlig styrning, däribland en riktlinje för arbetet med mänskliga rättigheter och likvärdig service. Detta innebär att planen inte omfattar all kommunal verksamhet, utan fokuserar på några utvalda utvecklingsområden.

Fler utvecklingsområden än de som ingår i förslaget har identifierats i arbetet med planen, men är inte föremål för några åtgärder. Det gäller till exempel behov av särskilda insatser för hbtqi-personer inom arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck samt inom arbetet mot våld i nära relationer. Anledningen till att dessa utvecklingsområden inte ingår i förslaget till plan är att de omfattas av andra styrande dokument som ska inkludera alla målgrupper.

Utgångspunkter

Förslaget utgår från heteronormen som osynlig aktör. I ett heteronormativt samhälle råder föreställningen om att heterosexualitet är det normala och naturliga, och att det könsmässigt bara går att identifiera sig som kvinna eller man. Denna föreställning uppfattas som så självklar att den tas för given. Där en heteronorm råder riskerar personer som på olika sätt bryter mot normer om kön och sexualitet att förbises och exkluderas och i värsta fall diskrimineras. Detta kan leda till att personer med andra sexuella läggningar eller könsidentiteter inte beaktas eller inte får tillgång till stöd och service på ett likvärdigt sätt.

Förslaget fokuserar också på flera lager av utsatthet. Hbtqi är ett paraplybegrepp som rymmer individer och grupper med en mängd olika erfarenheter och egenskaper. Det betyder att såväl individuella som strukturella livsvillkor inom gruppen kan skilja sig åt. Individer och grupper som bryter mot normer på flera sätt riskerar flera lager av utsatthet. De åtgärder som planen omfattar är därför framför allt inriktade på att förbättra livsvillkoren för hbtqi-personer som kan vara utsatta eller inte få tillgång till sina rättigheter av flera anledningar.

Innehåll

Förslaget till plan innehåller sex fokusområden:

- Skola och förskola
- Brottsförebyggande samt tillits- och trygghetsskapande arbete
- Fritid för barn och unga
- Vård och omsorg för äldre
- Stöd till individer med funktionsnedsättning
- Kommunikation och kompetens

Kopplat till varje fokusområde finns ett antal åtgärder. Sju av åtgärderna i förslaget återfinns även i förslaget till Göteborg Stads plan mot rasism 2025-2028.

Demokrati och medborgarservice ansvar

Förslaget innehåller inga åtgärder där demokrati och medborgarservice pekas ut som ansvarig nämnd, men verksamheten Regnbågshuset inom förvaltningen för demokrati och medborgarservice omnämns som samverkande part kopplat till åtgärder inom fokusområde Brottsförebyggande samt tillits- och trygghetsskapande arbete.

Inom ramen för åtgärden ”Socialförvaltningarna ska årligen genomföra dialoger med olika minoritetsgrupper i varje stadsområde, för att fördjupa kunskapen om de lokala trygghetsförhållandena” nämns att socialförvaltningarna bör konsultera de verksamheter inom demokrati och medborgarservice som har mötesplatser för delaktighet riktade till särskilda målgrupper, bland annat Regnbågshuset.

Indirekt påverkan

Även om demokrati och medborgarservice endast omnämns kopplat till en åtgärd, kan flera andra åtgärder innebära en indirekt påverkan på nämndens verksamheter. Detta gäller fokusområdena Brottsförebyggande samt tillits- och trygghetsskapande arbete, Skola och förskola, Fritid för barn och unga samt Kommunikation och kompetens.

I fokusområde Brottsförebyggande samt tillits- och trygghetsskapande arbete kan stöd från medborgarkontor och invånarguider komma att efterfrågas i det lokala trygghetsarbetet samt utifrån kunskap kring de lokala trygghetsförhållandena. I det systematiska arbetet för att skapa tillit och förtroende hos hbtqi-communityt kan riktade mötesplatser så som Regnbågshuset spela en viktig roll.

I fokusområdena Skola och förskola samt Fritid för barn och unga återfinns åtgärder som syftar till att öka kompetens och kunskap kring hbtqi-frågor. I dagsläget finns det inga specifika verksamheter inom Göteborgs Stad som kan erbjuda den typen av kompetensutveckling. Regnbågshuset har inget kunskapshöjande uppdrag, men eftersom verksamheten är en av få i Göteborgs Stad som riktar sig särskilt till hbtqi-personer inkommer det därför redan i dagsläget ofta förfrågningar om stöd och kompetenshöjande insatser kopplat till hbtqi-frågor. Även om ansvaret för de kompetenshöjande insatserna inom respektive fokusområde ligger på andra nämnder (förskolenämnden, grundskolenämnden, utbildningsnämnden och socialnämnderna) kan dessa åtgärder komma att öka förfrågningar till Regnbågshuset.

I fokusområde Kommunikation och kompetens åläggs kulturnämnden ansvaret för åtgärden ”För att fler av stadens medarbetare ska kunna ta del av seminarier under West Pride, ska kulturförvaltningen undersöka möjligheten att i samverkan med West Pride spela in och erbjuda digitala seminarier”. Rätten att som anställd i Göteborgs Stad kompetensutveckla sig genom deltagande i West Prides program på betald arbetstid har funnits sedan 2013, förutsatt att verksamheten så medger och att deltagandet beviljats av närmaste chef. Även om kulturnämnden ansvarar för åtgärden att tillgängliggöra West Prides programpunkter ligger det alltså på varje enskild chef i Göteborgs Stad att möjliggöra detta för sina medarbetare. Detta gäller även demokrati och medborgarservice.

Resursmässiga förutsättningar

Demokrati och medborgarservice har i uppdrag att stötta övriga inom Göteborgs Stad i både dialog och trygg i-arbete.

Nämnden har inget kunskapshöjande uppdrag kopplat till hbtqi-frågor eller hbtqi-personers livsvillkor. I arbetet med åtgärden ”Socialförvaltningarna ska årligen genomföra dialoger med olika minoritetsgrupper i varje stadsområde, för att fördjupa kunskapen om de lokala trygghetsförhållandena” kan Regnbågshuset erbjuda lokaler och mötesplatsen användas som en arena för Göteborgs Stads verksamheter att själva möta målgruppen. I dagsläget arbetar inte verksamheten på något systematiskt sätt för att fånga upp kunskap kring trygghetsförhållandena inom målgruppen.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är att uppdrag och resursmässiga förutsättningarna finns för att omhänderta åtgärderna i Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtqi-personers livsvillkor 2025–2028. Förvaltningen ställer sig därför bakom förslaget.

Bedömningen är att vinsterna utifrån den sociala hållbarhetsdimensionen är stora. I och med att planens åtgärder kan öka efterfrågan på demokrati och medborgarservice stöd kring dialog och i trygg-arbetet förutsätter dock detta att varje ansvarig nämnd bygger kapacitet för att omhänderta de uppdrag som följer av hbtqi-planens åtgärder.

Förvaltningen bedömer även att effekt av planens åtgärder är avhängigt annan styrning inom området mänskliga rättigheter. I detta ingår Göteborgs Stads riktlinje för mänskliga rättigheter och likvärdig service som håller på att tas fram. Hur denna implementeras är alltså avgörande även för att hbtqi-planens åtgärder ska ha en långsiktigt hållbar effekt för hbtqi-personers livsvillkor i Göteborg.

Ingen av åtgärderna bedöms ha någon större påverkan på nämndens ekonomi.

Eva Englund

Karim Zendegani

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Utveckling och analys